

Utveckling av nätpriser

1 januari 1997-1 januari 2007

En rapport från Energimarknadsinspektionen

Böcker och rapporter utgivna av Statens
energimyndighet kan beställas från
Energimyndighetens publikationsservice.
Orderfax: 016-544 22 59
e-post: publikationsservice@energimyndigheten.se

© Statens energimyndighet

ISSN 1653-8056

Förord

Enligt ellagen ska priserna för överföring av el vara skäliga i förhållande till de prestationer som nätföretagen utför. Skäligheten bedöms utifrån de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamhet och utifrån nätföretagens sätt att bedriva verksamheten. Utöver detta ska priserna utformas på sakliga grunder. Den 1 januari 2005 inrättades Energimarknadsinspektionen som en särskild enhet inom Energimyndigheten, med huvuduppgift att utöva tillsyn mot nätföretagen.

Som en del av tillsynsarbetet följer inspektionen utvecklingen av nätpriserna och har årligen sammanställt företagens nätpriser sedan 1997. Energimyndigheten är dessutom statistikansvarig myndighet och lämnar uppgifter om energistatistik till SCB. Nätpriserna som samlas in av Energimarknadsinspektionen ingår i Sveriges officiella statistik och är ett viktigt verktyg för att följa elmarknadens utveckling.

Energimarknadsinspektionens sammanställning visar hur priserna förändrats för olika kundgrupper, hur medelpriset ändrats och hur priskomponenterna förändrats sedan 1997.

En detaljerad sammanställning av alla nätföretags priser för åren 2003-2007 finns på Energimarknadsinspektionens hemsida, www.energimarknadsinspektionen.se.

Eskilstuna, 2007-05-30

Ulf Sävström

Ann-Britt Eriksson

Innehåll

Sammanfattning	5
1 Utveckling av nätpriser 1 januari 1997- 1 januari 2007	9
1.1 Totalt.....	9
1.2 Strukturförändringar i nätpriset	16
1.3 Stora prisskillnader mellan nätföretagen	17
1.4 Nätpriser i olika typer av nät	19
1.5 Nätpriser per län	20
2 De nordiska ländernas nätpriser	21
2.1 Danmark, Finland och Norge	21
3 Tariff tillsyn enligt ellagen	23
3.1 Ellagens historia.....	23
3.2 Bakgrund till granskning av nätpriser.....	24
3.3 Hur rapporterar nätföretagen?.....	25
4 Det svenska elnätet	27
4.1 Elnätets historia	27
4.2 Elnätets struktur	27
4.3 Nätföretag, redovisningsområden och prisområden	28
4.4 Färre prisområden	29
4.5 Gruppindelning	29
4.6 Vad påverkar nätpriset storlek?.....	30
4.7 Myndighetsavgifter	32
Bilagor	33
Bilaga 1 - Förklaring av begrepp och termer	33
Bilaga 2 – Nätpriser 2003-2007	35
Bilaga 3 – Nätföretag med enbart rörligt nätpris 2007	37
Bilaga 4 – Nätföretag med fasta nätpris 2007	37
Bilaga 5 – Nätföretag och prisområden per län 2007	37

Sammanfattning

Varje år sammanställer Energimarknadsinspektionen elnätsföretagens priser. För att kunna göra jämförelser mellan nätföretagens priser delar inspektionen in kunderna i kategorier – så kallade typkunder. De olika typkunderna har varierande årsförbrukning, olika säkringsstorlek och effektbehov. Nätföretagen rapporterar själva in prisuppgifter elektroniskt, via inspektionens inrapporteringsverktyg Neon.

Nätpriserna stabiliseras

Inspektionen konstaterar att de reala nätpriserna (när utvecklingen av konsumentprisindex tagits med i beräkningen) för alla typkunder sjunkit det senaste året. Hälften av nätföretagen har sänkt eller lämnat sina nätpriser oförändrade, vilket tillsammans med inflationen ger sänkta reella priser.

Utvecklingen av nätpriserna för hushållskunder under 2005 var ett trendbrott - för varje år från 1997 till och med 2004 har nätpriserna ökat för hushållskunder. Under 2005 sjönk sedan priserna för att under 2006 stabiliseras.

Vad de sänkta nätpriserna beror på framgår inte av sammanställningen. Men att Energimarknadsinspektionens tillsynsarbete, bland annat med hjälp av Nätnyttomodellen, har påverkat resultatet i form av sjunkande nätpriser kan inte uteslutas.

Nätpriser för olika typkunder

Under 2006 sjönk de reala medianpriserna för alla typkunder. Här visas utvecklingen av medianpris för ett antal typkunder mellan 1 januari 2006 och 1 januari 2007:¹

Typkund	Utveckling av nätpris under 2006 (%)
Lägenhet 16A, 2 000 kWh/år	-0,85%
Villa 16A, 5 000 kWh/år	-0,92%
Villa 20A, 20 000 kWh/år	-1,42%
Villa 25A, 30 000 kWh/år	-1,04%
Jordbruk 35A, 30 000 kWh/år	-0,04%
35A, 30 000 kWh/år	-0,35%
50A, 100 000 kWh/år	-0,03%
63A, 25 000 kWh/år	-1,57%
80A, 80 000 kWh/år	-1,40%
100A, 100 000 kWh/år	-1,38%
125A, 125 000 kWh/år	-1,18%
200A, 240 000 kWh/år	-0,15%
160A, 350 MWh/år	-0,55%
1MW, 5 GWh/år	-0,36%
20MW, 140 GWh/år	-2,82%

Källa: Energimarknadsinspektionen

Från 1997 och framåt varierade utvecklingen av nätpriserna för såväl små som stora elförbrukare. Här visas utvecklingen av reall medianpris för ett antal typkunder mellan 1 januari 1997 och 1 januari 2007:²

Typkund	Utveckling av nätpris 1997-2007
Lägenhet 16A, 2.000 kWh/år	2,1%
Villa 16A, 5.000 kWh/år	0,2%
Villa 20A, 20.000 kWh/år	-5,1%
Jordbruk 35A, 30.000 kWh/år	-2,1%
50A, 100.000 kWh/år	-0,2%
160A, 350 MWh/år	-9,7%
1 MW, 5 GWh/år	-0,2%
20MW, 140 GWh/år	1,7%

Källa: Energimarknadsinspektionen

¹ 2006 års priser är uppräknade med SCBs konsumentprisindex (+1,94%).

² 1997 års priser är uppräknade med SCBs konsumentprisindex (+11,94%).

Stora skillnader i nätpris mellan olika nätföretag

Inspektionen konstaterar att det fortfarande finns stora skillnader i nätpris mellan elnätsföretagen. Exempelvis kan en kund med eluppvärmd villa i Norrbotten betala ett nätpris på 2 734 kr/år, medan motsvarande kund i Västergötland kan få betala 6 904 kr/år. Det innebär att den kunden betalar 2,5 gånger mer. För flera andra typkunder är skillnaden ännu större.

Skillnader i nätpris mellan olika typer av nät

Undersökningen visar också på stora skillnader i nätpris mellan olika typer av nät. Högst pris är det i glesbygdsnät och i stora landsbygdsnät. I praktiken innebär det att en kund med eluppvärmd villa som är ansluten till ett glesbygdsnät betalar ett nätpris som är i snitt 27 procent högre jämfört med samma villa i ett stadsnät.

Skillnader i nätpris mellan olika regioner

Det är svårt att påvisa några skillnader mellan olika län. Detta eftersom skillnaderna inom länen är större än skillnaden mellan länen.

Nätpriserna i Sverige – näst lägst i Norden

Sverige har de näst lägsta nätpriserna i Norden. Finland har klart lägre nätpriser. Högst är nätpriserna i Danmark, följda av de norska nätpriserna.

Under 2006 sjönk priserna i Norge och Finland medan de danska och svenska priserna i stort sätt är oförändrade. Under den senaste femårsperioden har priserna stigit mest i Danmark.

1 Utveckling av nätpriser 1 januari 1997- 1 januari 2007

Energimarknadsinspektionen följer upp nätpriser³ från alla lokalnätsföretag. I denna rapport presenteras en sammanställning av några olika typkunders årliga kostnad för överföring av el och hur kostnaden utvecklats över tiden. Enligt inspektionens kartläggning har de reala nätpriserna för landet som helhet stigit med upp till 1,7 procent sedan 1997⁴. De största prishöjningarna gjorde nätföretagen mellan januari 2003 och januari 2004.

I kapitel 1 beskrivs utvecklingen av nätpriset realt utifrån medianvärden. I slutet av kapitlet redovisas även prisskillnader mellan olika typer av nät och mellan olika län. Läsare som önskar ytterligare information om ellagen och metoderna för granskning av nätpriserna hittar detta i kapitel 3.

En beskrivning av det svenska elnätets historia, strukturförändringar, vilka faktorer som påverkar nätpriset och metod för insamling av nätpriser återfinns i kapitel 4. En kortare ordlista med förklaring av begrepp finns i bilaga 1.

1.1 Totalt

Utvecklingen av de nominella nätpriserna mellan januari 2005 och januari 2006 innebar något av ett trendbrott. För första gången sedan nätpriserna började sammanställas sjönk hushållskundernas medianpriser. Tidigare har nätföretagen genomfört prishöjningar som medfört att medianpriserna för hushållskunder stigit varje år.

Utveckling med sjunkande priser har fortsatt även för mätningen i januari 2007. Minskningen är dock enbart av det reala nätpriset.

Vad utvecklingen beror på kan inte konstateras. Att Energimarknadsinspektionens tillsynsarbete med hjälp av Nätnyttomodellen har påverkat resultatet i form av sänkta nätpriser kan inte uteslutas.

Baserat på reala nätpriser kan det konstateras att den största höjningen av medianpriset genomfördes under 2003. Därefter har prisutvecklingen avstannat för att under 2005 och 2006 sjunka något.

³ I ellagen (1 kap. 5§) används begreppet *nätтарiff*. Där definieras *nätтарiff* som ”avgifter och övriga villkor för överföring av el och anslutning till en ledning eller ett ledningsnät”. I rapporten berörs dock inte villkoren för anslutning. Ett annat vanligt förekommande begrepp är *nätavgift*, vilket kan tolkas som olika former av statliga avgifter. Vi har därför valt att genomgående använda begreppet *nätpris* i rapporten.

⁴ Beräknat utifrån utvecklingen av de olika typkundernas medianpriser. Observationer av enskilda företag visar på en betydande spridning i prisutvecklingen.

Tabellerna och diagrammen visar att nätpriset per kWh sjunker med förbrukningen. För en lägenhetskund är medianpriset 47,2 öre/kWh medan den största förbrukaren bland våra typkunder betalar 6,1 öre/kWh (Se tabell 2). Bilaga 2 innehåller en sammanställning över nominella median- och kvartilvärden för olika typkunder under 2003 – 2007.

1.1.1 Skäl för höjningar av nätpriser

Trots att medianpriserna sjunkit något under 2006 har några nätföretag genomfört prishöjningar. De nätföretag som gjort prishöjningar har ombetts att redovisa skälen till höjningen. De vanligaste förklaringarna nätföretagen angav i år var (rangordnat efter förekomst):

- Ökade kostnader för nätförluster
- Investeringar i fjärravläsningsystem
- Nya krav på ökad leveranssäkerhet
- Allmän kostnadsökning
- Ökade kostnader för överliggande nät
- Omfördelning mellan kundgrupper så att varje grupp står för sina kostnader
- Ökade investeringar i nätet
- Ändring av nätpriser pga. samredovisningsbeslut från Energimarknadsinspektionen

1.1.2 Prisförändringar

Från tabell 1 framgår att prisförändringarna mellan 1997 och 2007 varierar mellan typkunderna. De reala prisförändringarna (av medianpriset) varierar från -9,7 procent till +2,1 procent. Prisförändringarna varierar dock kraftigt mellan nätföretagen. Vissa företag har genomfört stora prishöjningar medan andra inte har höjt alls. Från 1 januari 2006 har 60 procent av hushållen reellt fått ett sänkt nätpris medan 40 procent fått en höjning. De nominella värdena har legat stilla det senaste året för mellan 30 och 40 procent av hushållskunderna.

Tabell 1. Real utveckling av nätpriset 1997-2007 (2007 års prisnivå, avrundade medianvärden för hela Sverige)

Typkund	Median (öre/kWh exkl. moms)		Förändring i %
	1 jan 2007	1 jan 1997	
Lägenhet 16A, 2 000 kWh/år	47,2	46,2	2,1%
Villa 16A, 5 000 kWh/år	40,4	40,3	0,2%
Villa 20A, 20 000 kWh/år	22,6	23,8	-5,1%
Jordbruk 35A, 30 000 kWh/år	24,3	24,9	-2,1%
50A, 100 000 kWh/år	17,2	17,2	-0,2%
160A, 350 MWh/år	16,9	18,7	-9,7%
1 MW, 5 GWh/år	10,4	10,4	-0,2%
20MW, 140 GWh/år	6,1	6,0	1,7%

Källa: Energimarknadsinspektionen

Tabell 2 visar utvecklingen av de reala medianpriserna för några olika typkunder under det senaste året. Som framgår från tabellen har medianpriset sjunkit för alla typkunder. Detta beror till stor del på att hälften av nätföretagen inte har höjt nätpriserna sedan 1 januari 2006 samtidigt som konsumentprisindex stigit med 1,9 procent.

Tabell 2. Real utveckling av nätpriset 2006-2007 (2007 års prisnivå, avrundade medianvärden för hela Sverige)

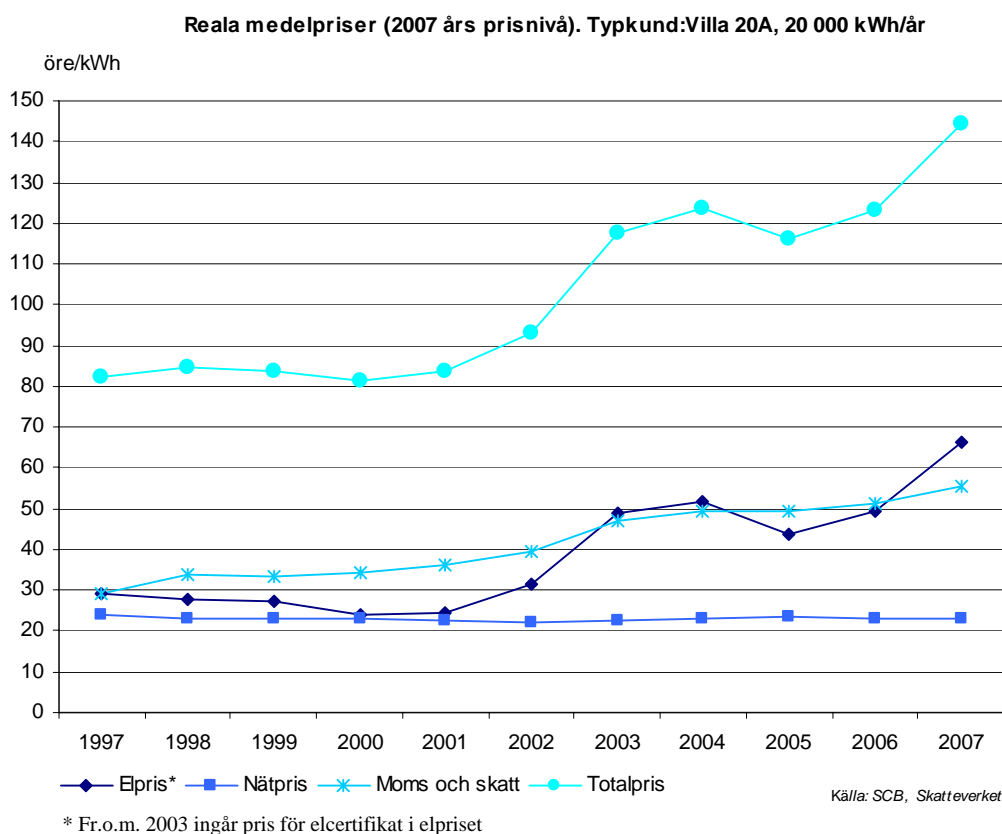
Typkund	Medianpris (öre/kWh, exkl. moms)		Förändring i %
	1 jan 2007	1 jan 2006	
Lägenhet 16A, 2 000 kWh/år	47,2	47,6	-0,85%
Villa 16A, 5 000 kWh/år	40,4	40,8	-0,92%
Villa 20A, 20 000 kWh/år	22,6	22,9	-1,42%
Villa 25A, 30 000 kWh/år	25,3	25,6	-1,04%
Jordbruk 35A, 30 000 kWh/år	24,3	24,3	-0,04%
35A, 30 000 kWh/år	25,3	25,4	-0,35%
50A, 100 000 kWh/år	17,2	17,2	-0,03%
63A, 25 000 kWh/år	41,9	42,6	-1,57%
80A, 80 000 kWh/år	24,1	24,4	-1,40%
100A, 100 000 kWh/år	24,0	24,4	-1,38%
125A, 125 000 kWh/år	24,5	24,8	-1,18%
200A, 240 000 kWh/år	22,1	22,1	-0,15%
160A, 350 MWh/år	16,9	17,0	-0,55%
1MW, 5 GWh/år	10,4	10,4	-0,36%
20MW, 140 GWh/år	6,1	6,3	-2,82%

Källa: Energimarknadsinspektionen

Figur 1 visar utvecklingen av det totala reala medelpriset på el från 1997 fram till 2007. Sammanställningen ger både totalt pris per kWh och uppdelat på nätpris, elpris och skatt (på både el och nät, inklusive moms). Elcertifikat⁵ infördes 2003. Eftersom elcertifikatpriset ingår i elpriset från och med 2007 har vi valt att redovisa det tillsammans med elpriset även för åren 2003 - 2006. Priserna visas i 2007 års prisnivå.

Från figur 1 framgår att nätpriset har ökat betydligt mindre än både elpris och skatt. Elpris och skatt utgör idag en större del av elräkningen än vad de gjorde 1997. Diagrammet visar också att elpriset är den komponent som varierat mest sedan 1997. Elpriset steg kraftigt under hösten 2006.

Figur 1. Förändring av elräkningen för en villakund med årlig förbrukning på 20 000 kWh/år mellan 1 jan 1997-1 jan 2007⁶.



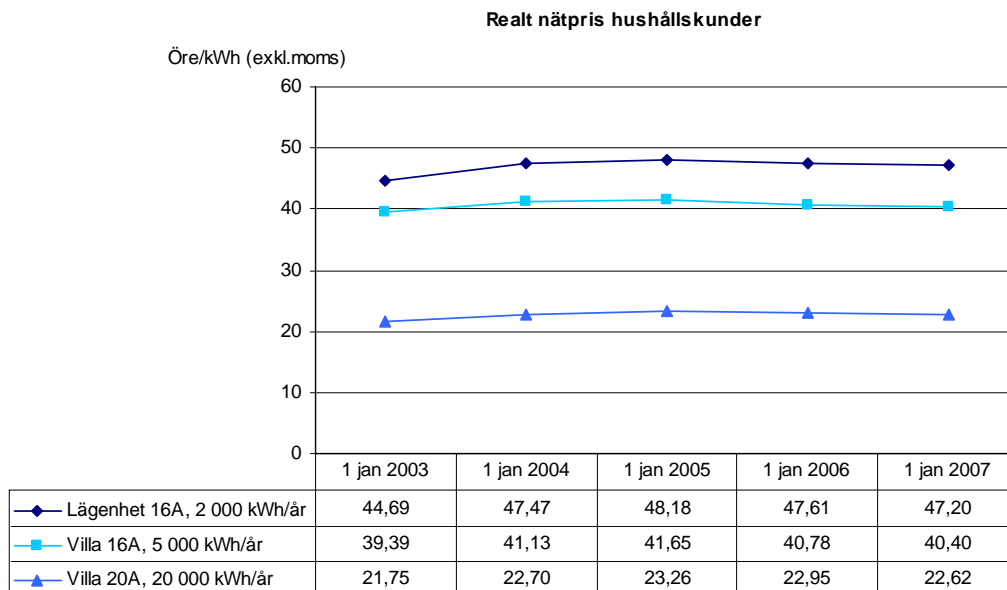
⁵ Alla som köper el ska genom en kvotplikt i det så kallade elcertifikatsystemet bidra till att produktionen av el från förnyelsebara källor ökar i Sverige. Systemet innebär att ju mer el från förnyelsebara källor som produceras, desto fler elcertifikat får producenten rätt till. Eftersom certifikaten kan säljas och alla elanvändare är skyldiga att köpa (uppfylla en kvotplikt - som ökar varje år) ska produktionen av förnybar el löna sig.

⁶ Elpriset som används är medelvärde för tillsvidareavtal. Skatten avser den skattesats som råder i de kommuner som inte har den lägre elskatt som tillämpas i vissa nordliga kommuner.

Figur 2 visar utvecklingen av det totala reala median-nätpriset i öre/kWh för några typiska hushållskunder. Priserna visas i 2007 års prisnivå.

Nätpriserna för hushållskunder har stigit från 1 jan 2003 till 1 jan 2005. Under 2005 sjönk priserna. Mellan 1 jan 2006 och 1 jan 2007 steg de nominella priserna något. Inflationsjusteringen gör dock att de reala priserna, som visas i figuren, har sjunkit något.

Figur 2. Utvecklingen av reala nätpriser i hela Sverige, medianvärden 2003-2007. Hushållskunder.

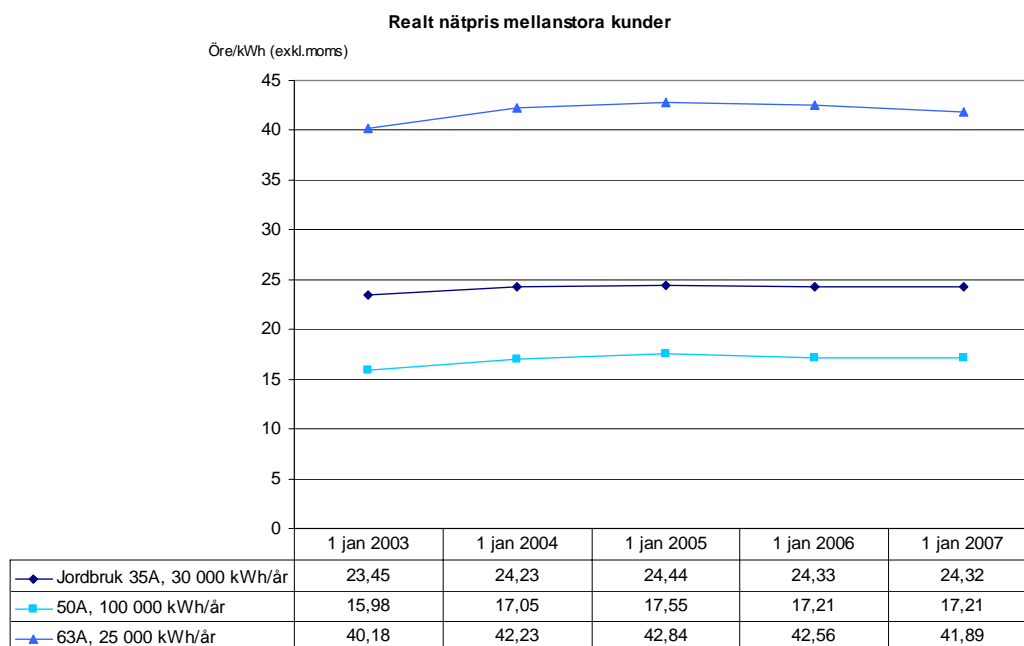


Källa: Energimarknadsinspektionen

Figur 3 visar utvecklingen av det totala reala median-nätpriset i öre/kWh för typkunder med mellanstor säkring. Priserna visas i 2007 års prinsnivå.

Precis som för hushållskunderna höjdes de reala nätpriserna för de mellanstora kunderna under perioden 1 jan 2003 – 1 jan 2005. Även här kan vi se en något sjunkande prisbild under de senaste två åren. Detta beror sannolikt på inflationsjusteringen på 2,5 procent från 1 jan 2005 till 1 jan 2007.

Figur 3. Utvecklingen av reala nätpriser i hela Sverige, medianvärden 2003-2007. Säkring 35A – 63A.

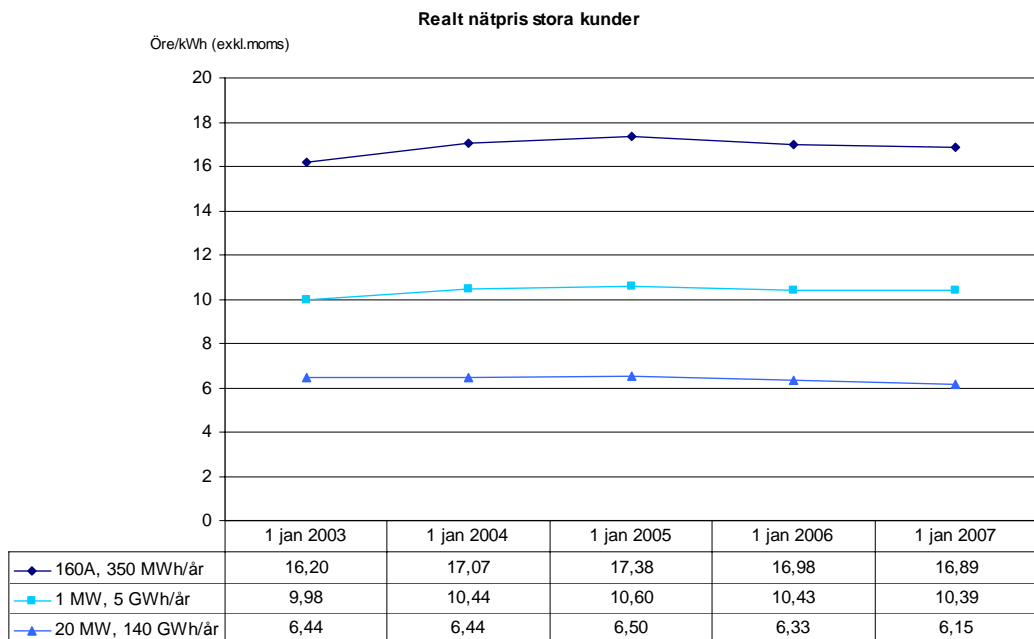


Källa: Energimarknadsinspektionen

Figur 4 visar utvecklingen av det totala reala median-nätpriset i öre/kWh för de största typkunderna. Priserna visas i 2007 års prisnivå.

De största typkunderna har haft motsvarande prisutveckling som den mellanstora kundgruppen. Även här kan vi se en något sjunkande real prisbild under de senaste två åren.

Figur 4. Utvecklingen av reala nätpriset i hela Sverige, medianvärden 2003-2007. Typkunder 160A, 1MW och 20MW.



1.1.3 Tariffalternativ

Kunder med låg förbrukning har få tariffalternativ. Flertalet nätföretag erbjuder idag endast en tarifftyp, enkeltariff. Enkeltariff innebär att kunden har ett och samma nätpris oavsett när på dygnet elen förbrukas. Alternativet till enkeltariff är att kunden erbjuds tidstariff. Kunden betalar då olika mycket beroende på när han förbrukar el. Vanligtvis är priset lägre på natten och högre på dagen.

Utvecklingen går också mot att nätföretagen erbjuder allt färre högre säkringsalternativ. Istället hänvisas kunderna till effekttariff. Vid effekttariff betalar kunden för den del han belastar elnätet. Kunden betalar alltså i öre/kWh istället för öre/kWh. Detta ger enligt vissa nätföretag en mer kostnadsriktig fördelning av nätkostnaderna mellan olika kunder. Andra fördelar med effekttariff är att belastningen på elnätet kan jämnas ut över dygnet så att effektopparna inte blir lika markanta.

1.2 Strukturförändringar i nätpriset

Under de senaste fem åren har nätpriset fördelning mellan fast och rörlig del inte förändrats nämnvärt. Den fasta respektive rörliga delen utgör i dag ungefär lika stor andel av den totala nätkostnaden som för fem år sedan.

Ett nätföretag har infört enbart rörliga priser⁷ för lägenhetskunder och de minsta villakunderna.

Fem nätföretag har ett helt fast nätpris⁸ för en eller flera säkringsnivåer för hushåll. Totalt berör detta cirka 130 000 lägenhets- och villaabonnemang. Vid en sådan prissättning påverkas alltså inte nätkostnaden av hur mycket el som kunden förbrukar.

Allt fler nätföretag har infört något som liknar effekttariffer för hushållskunder. Nätpriset består då av ett mindre fast pris som är knutet till säkringsstorleken. Säkringsstorleken avgör det maximalt möjliga effektuttaget. Därutöver debiteras en effektagift beroende på hur hushållet utnyttjar elnätet. Nätpriset differentieras inom en given säkringsstorlek och olika priser kan tillämpas, dels vid olika tider på dygnet, dels vid olika tider på året.

⁷ För information om företag och vilka typkunder det gäller – se bilaga 3

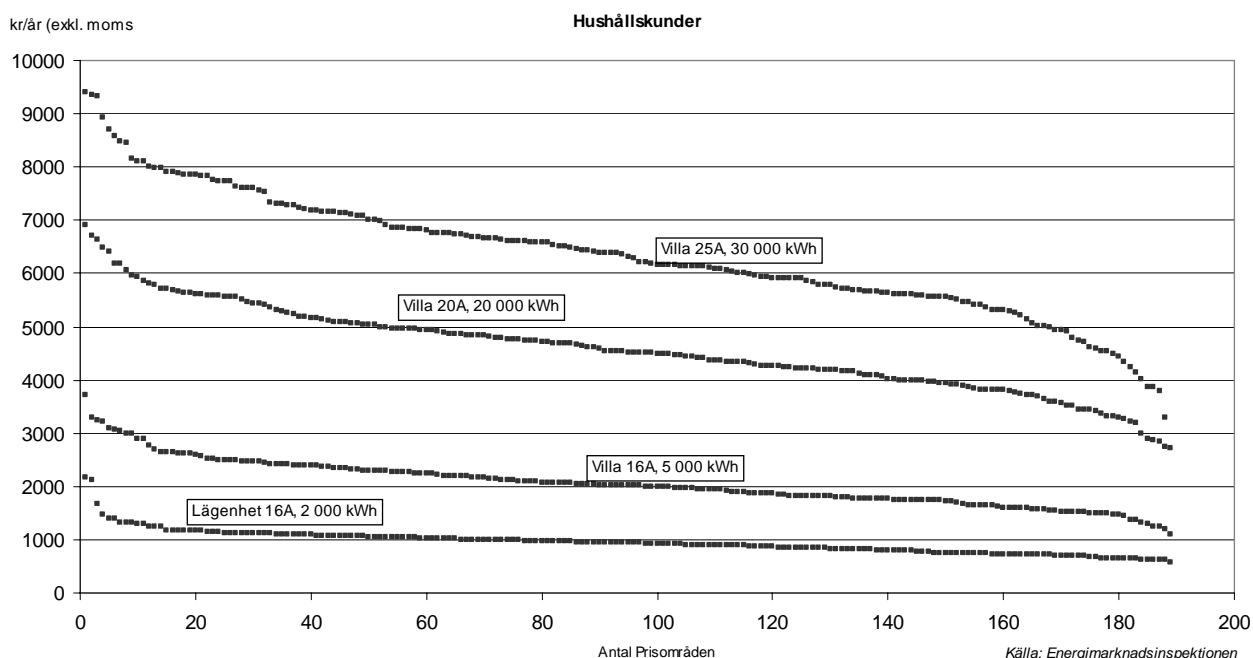
⁸ För information om vilka företag det gäller och vilka priser de tillämpar- se bilaga 4.

1.3 Stora prisskillnader mellan nätföretagen

Nätpriser skiljer sig åt betydligt mellan de svenska nätföretagen. Figur 5, 6 och 7 visar prisskillnaderna 2007 för samma typkund i olika prisområden⁹. En av anledningarna till den stora spridningen är att olika typer av företag har olika förutsättningar, t.ex. olika ledningslängder per kund. Detta beskrivs närmare i kapitel 1.4.

Figur 5 visar prisvariationen mellan olika prisområden för hushållskunder. Varje punkt är ett prisområde. För lägenhetskunder är prisskillnaden mellan det högsta och det lägsta priset hela 1 597 kr/år. Det innebär att kunder med det högsta nätpriset betalar nästan 4 gånger så mycket.

Figur 5. Prisnivåer i olika prisområden för fyra olika hushållskunder

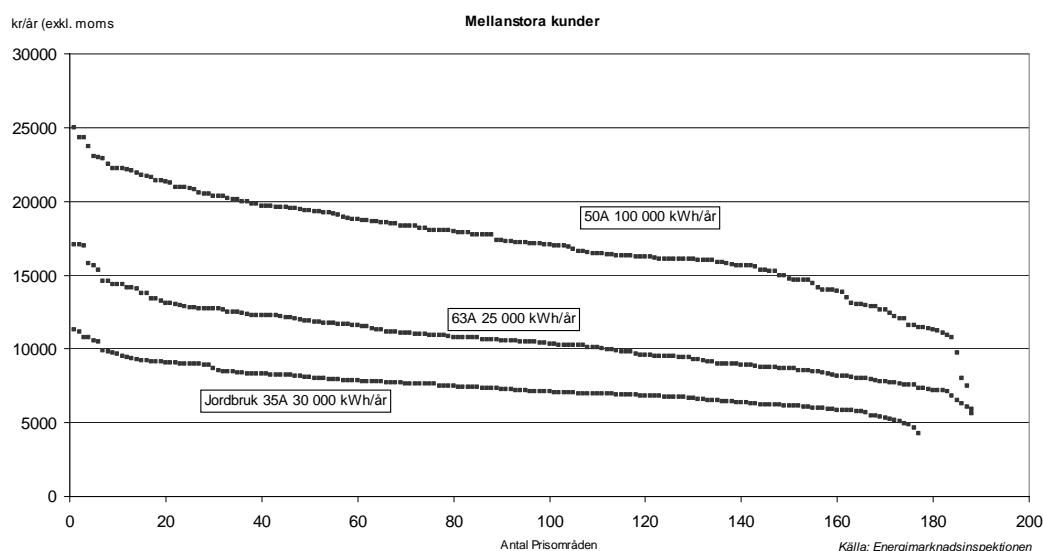


⁹ De flesta nätföretag utgör enbart ett prisområde. Se vidare beskrivning i kap 4.3

I figur 6 återfinner vi den största differensen (procentuellt) mellan det högsta och det lägsta priset. En kund med en 50A säkring som årligen förbrukar 100 000 kWh betalar mer än 4 gånger det lägsta priset. T.ex kan en kund som är ansluten till ett prisområde betala ett nätpris på 24 288 kr/år medan en jämförbar kund i ett annat område betalar 5 874 kr/år.

Varje punkt är ett prisområde.

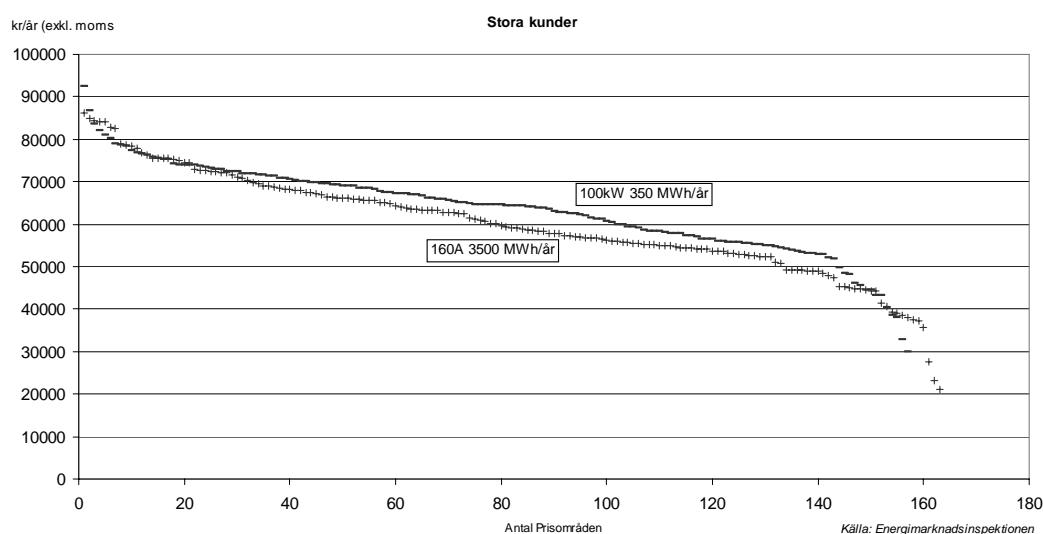
Figur 6. Prisnivåer i olika prisområden för tre mellanstora kunder



Figur 7 visar spridningen av priser för två av de största typkunderna. Varje punkt är ett prisområde.

Skillnaden för typkunden 160A, 350 MWh/år är 4 gånger. Typkunden 100kW, 350 MWh/år har ett 3 gånger högre nätpris i det prisområdet med högst nätpris jämfört med det med lägst nätpris.

Figur 7. Prisnivåer i olika prisområden för två stora kunder



1.4 Nätpriser i olika typer av nät

Tabell 3 visar skillnader mellan medelnätpriser i olika typer av nät¹⁰. Gruppindelningen har gjorts med utgångspunkt i redovisningsenheternas storlek (mätt i antal lågspänningsabonnenter) och kundtätthet (antal lågspänningsabonnenter per meter ledning).

Tabell 3. Medelpriser i respektive grupp 2007 års nätpriser.

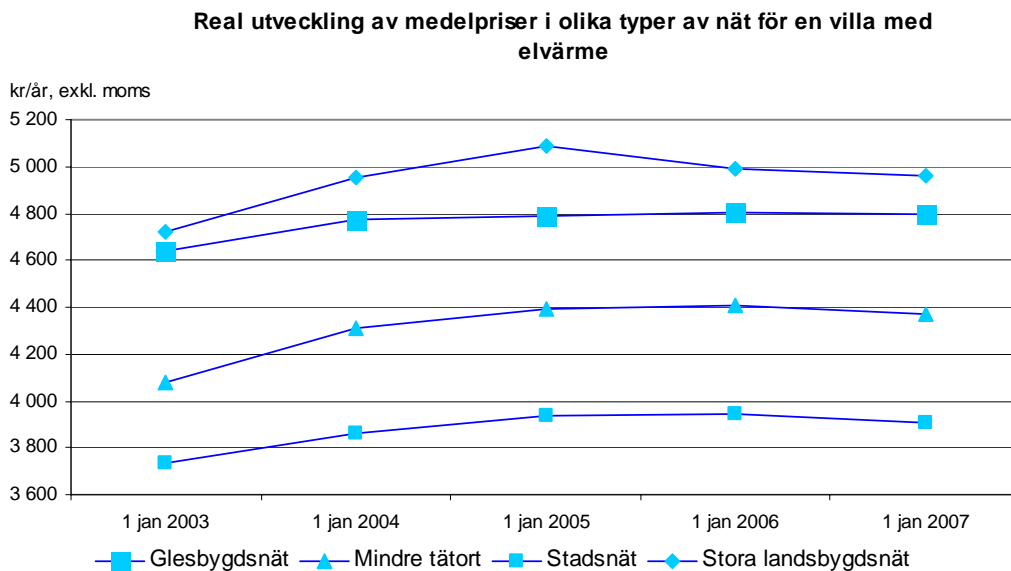
	Lägenhet 16A, 2 000 kWh/år	Villa 16A, 5 000 kWh/år	Villa 20A, 20 000 kWh/år	Villa 25A, 30 000 kWh/år
Glesbygdsnät	1034	2192	4799	6713
Stora landsbygdsnät	998	2204	4962	6772
Mindre tätort	884	1979	4368	5999
Stadsnät	776	1669	3910	5516

Källa: Energimarknadsinspektionen

Sammanställningen visar att en eluppvärmd villa har cirka 27 procent högre nätkostnad per år (vilket i praktiken blir cirka 1 050 kr) om den är ansluten till ett glesbygdsnät jämfört med om den är ansluten till ett stadsnät.

Figur 8 visar den reala prisutvecklingen för en villa med elvärme i de olika nätgrupperna under de senaste fem åren. Som framgår är nätpriserna högre i stora landsnät och glesbygdsnät jämfört med mindre tätortsnät och stadsnät.

Figur 8. Utveckling av reall medelnätpris i olika typer av nät. Typkund: Villa 20A, 20 000 kWh/år



Källa: Energimarknadsinspektionen

¹⁰ I kap 4.5 förklaras grunderna för gruppindelningen.

1.5 Nätpriser per län

Som framgår av tabell 4 skiljer medelpriserna för hushållskunderna mycket om man ser till olika län. En villakund med elvärme (20A, 20 000kWh/år) i Örebro län betalar i snitt 1 378 kr mer per år än vad samma kund betalar i Norrbotten. Påpekas bör att skillnaderna inom länen i många fall är större än de mellan länen.

I bilaga 5 visas vilka leverantörer som finns i respektive län. Många leverantörer finns med flera gånger då prisområden sträcker sig över flera län.

Tabell 4. Medelpriser i respektive län 2007 års priser.

	Lägenhet 16A, 2.000kWh/år	Villa 16A, 5.000kWh/år	Villa 20A, 20.000kWh/år	Villa 25A, 30.000kWh/år
Blekinge län	1 092	2 123	5 248	7 411
Dalarnas län	982	2 226	4 868	6 708
Gotlands län	928	2 122	4 732	6 420
Gävleborgs län	996	2 306	4 890	6 676
Hallands län	946	1 912	4 380	6 260
Jämtlands län	1 070	2 433	5 248	7 095
Jönköpings län	1 012	2 055	4 704	6 461
Kalmar län	1 062	2 119	5 099	7 319
Kronobergs län	1 052	2 039	4 816	6 782
Norrbottens län	862	2 022	4 031	5 206
Skåne län	996	2 106	4 672	6 488
Stockholms län	822	1 867	4 321	6 066
Södermanlands län	852	2 089	4 620	6 372
Uppsala län	895	1 945	4 437	6 304
Värmlands län	1 030	2 382	4 980	6 983
Västerbottens län	1 028	2 396	4 957	6 810
Västernorrlands län	1 007	2 276	4 715	6 403
Västmanlands län	924	2 032	4 635	6 446
Västra Götalands län	915	1 989	4 451	6 152
Örebro län	1 082	2 437	5 409	7 437
Östergötlands län	1 076	2 039	4 833	6 722

Källa: Energimarknadsinspektionen

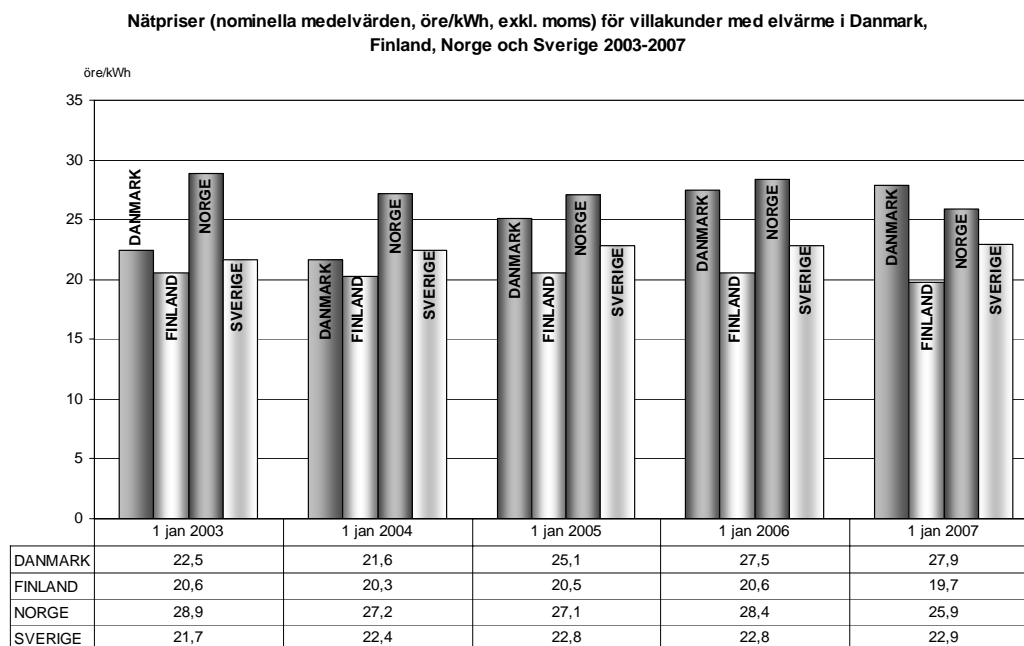
2 De nordiska ländernas nätpriser

De nordiska ländernas nätpriser har under de senaste åren varierat. Diagrammet visar hur förändringarna sett ut och hur de nordiska ländernas nätpriser utvecklats under de senaste fem åren.

2.1 Danmark, Finland och Norge

Nätpriserna varierar kraftigt mellan de nordiska länderna. Det kan till stor del förklaras av ländernas olika geografiska förutsättningar, nät- och företagsstruktur, skattepolitik, egen produktionskapacitet och elanvändarnas förbrukningsmönster. Nätpriserna som sammanställts har beräknats för en eluppvärmd villa med en elanvändning på 20 000 kWh/år.

Figur 9. Nominella medelnätpriser i Norden



Källor: SCB, NVE (Norge), Dansk Energi, Energy Market Authority (Finland)

Anm: Riksbankens växelkurser 1 januari resp. år har använts för omräkning till svenska kronor.

Uppgifterna i figur 9 visar att Sverige tillsammans med Finland är de länder som haft de mest stabila nätpriserna de senaste fem åren. Nätpriserna i Norge och Finland har sjunkit det senaste året medan svenska och danska priser i stort sätt är oförändrade.¹¹

¹¹ Skillnader i metod för insamling av nätpriser samt valutaeffekter skiljer till viss del mellan länderna vilket medför en viss osäkerhet i datakvaliteten. Resultatet av sammanställningen bör därför tolkas med en viss försiktighet.

3 Tariff tillsyn enligt ellagen

Sedan elmarknadens avreglering 1996 har staten granskat skäligheten i nätpriserna. Energimyndigheten bildades 1998 och fick ansvaret för den fortsatta granskningen. Den 1 januari 2005 inrättades en särskild enhet inom Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen, med ansvar att utöva tillsyn mot nätföretagen. Till stöd för granskningen har inspektionen tagit in uppgifter om vilka nätpriser svenska nätföretag tillämpar den 1 januari varje år. Uppgifterna används för att ge en samlad bild av prisutvecklingen för Sveriges elnätstkunder. Nätföretagen redovisar nätpriserna för 18 olika typkunder. Typkunderna används för att underlätta jämförelser mellan nätföretagen.

3.1 Ellagens historia

Sveriges första ellag utfärdades 27 juni 1902 och innefattade bestämmelser om elektriska anläggningar. Ellagen har sedan dess ändrats ett flertal gånger beroende på stora förändringar i samhällets beroende av el¹².

Under januari 1992 togs det första steget mot en avreglerad marknad när Statens vattenfallsverk ombildades till Vattenfall AB. Samtidigt nyinrättades ett affärsverk, Svenska Kraftnät, som övertog ansvaret för stamnätet. Under våren 1994 fattade riksdagen beslut om ett nytt regelverk för elmarknaden som skulle träda i kraft 1 januari 1995.

Hösten 1994 beslutade riksdagen att skjuta upp elmarknadsreformen i avvaktan på den nyligen tillsatta Energikommissionens överväganden och förslag. Delbetänkandet Ny elmarknad¹³ redovisades under våren 1995 och riksdagens beslut, med vissa justeringar i ellagen, kom senare under hösten samma år.

Elmarknadsreformen trädde i kraft den 1 januari 1996. De nya bestämmelserna innebar bl a att handel och produktion av el separerades från nätverksamhet. Elnätsverksamhet bedömdes vara ett naturligt monopol. Verksamheten reglerades därför i den nya lagstiftningen. Ett viktigt inslag i regleringen blev bestämmelsen att nätpriserna ska vara skäliga.

Syftet med elmarknadsreformen¹⁴ var att skapa förutsättningar för ett än mer rationellt utnyttjande av produktions- och distributionsresurserna och tillförsäkra kunderna flexibla leveransvillkor till lägsta möjliga priser. Produktionen och försäljningen av el skall ske i konkurrens, medan nätverksamheten som är ett naturligt monopol även i fortsättningen skall regleras och övervakas på särskilt sätt. Härigenom skapas förutsättningar för en effektiv prisbildning på

¹² För mer information läs gärna *Elkraften i samhället*, ellagen 1902-1992, Tore Peterson

¹³ SOU 1995:14

¹⁴ Enligt prop 1993/94:162, *Handel med el i konkurrens*

elmarknaden. Kraftföretag och kunder kommer att kunna välja vilka de handlar med. Prisbildningen anpassas till kundernas behov och förutsättningar.

Tillsynen i frågor om elsäkerhet och driftsäkerhet i det nationella elsystemet tilldelades Elsäkerhetsverket.

Enligt ellagen ska tillsynen över efterlevnaden av ellagens bestämmelser utövas av nätmyndigheten. Från 1 januari 2005 är Energimarknadsinspektionen nätmyndighet.

För att elanvändarna skulle kunna byta till annan leverantör krävdes timvis mätning av elförbrukningen. Kunderna fick själva stå för kostnaden för mätutrustningen som varierade från 1 360 kr upp till cirka 30 000 kr¹⁵ beroende på anläggningens storlek. Den 1 juli 1997 infördes ett maxpris på 2 500 kr för mätutrustningen. Syftet var att underlätta för användare med låg elförbrukning så att också de skulle kunna byta elhandlare.

I oktober 1999 beslutade riksdagen att avskaffa kravet på timvis mätning för kunder med abonnemang upp till 200 A/135 kW. Istället skulle mätningen schabloniseras, dvs. uppskattas, utifrån kundens förbrukning året innan. Samtidigt ställdes krav på att alla kunder med abonnemang över 200 A/135 kW skulle övergå till timmätning. Lagändringen trädde i kraft den 1 november 1999, den så kallade schablonreformen.

3.2 Bakgrund till granskning av nätpriser

Det har nu gått tio år sedan elmarknadsreformen trädde i kraft 1996. Den nya regleringen skulle säkerställa att näten var öppna på icke-diskriminerande villkor. Dessutom skulle regleringen medverka till effektiva elnät samtidigt som monopolvinster skulle motverkas. Elnätsverksamhet är ett naturligt monopol och det är Energimarknadsinspektionens uppgift att övervaka nätföretagens prissättning.

3.2.1 Granskning av nätpriser

I Sverige sker kontrollen av nätpriserna i efterhand, så kallad ex-post reglering. Det är nätföretagen som ska sätta nätpriserna på ett sådant sätt att priserna är skäliga enligt ellagens bestämmelser. Energimarknadsinspektionen kan förelägga nätföretagen att sänka tarifferna och betala tillbaka överdebiteringen till kunderna om inspektionen finner att nätpriserna inte är skäliga. Nätföretagen har möjlighet att överklaga inspektionens beslut till Länsrätten och, efter meddelat prövningstillstånd,¹⁶ till Kammarrätten och i sista hand till Regeringsrätten.

¹⁵ Utveckling på elmarknaden, oktober 1996.

¹⁶ **prövningstillstånd**, tillstånd som erfordras för att en dom eller ett beslut som meddelats av länsrätt, skall kunna tas upp till prövning i kammarrätt och Regeringsrätten. För att ett sådant tillstånd skall ges måste det antingen vara av betydelse för rättstillämpningen att frågan prövas i de högsta instanserna eller finnas synnerliga skäl för en sådan prövning.

En ny bestämmelse infördes i ellagen år 2002 som innebar att det är företagens prestation som är avgörande för skäligheten i nätföretagens priser. Första gången ellagens nya 4 kap. 1 §¹⁷ prövades var vid granskningen av 2003 års nätpriser. Inspektionen har med anledning av lagändringen arbetat fram ett verktyg, Nätnyttomodellen, som används i granskningen. Nätnyttomodellen tar hänsyn till de objektiva förutsättningarna som finns att bedriva nätverksamhet inom ett område, t.ex. var kunderna finns, hur mycket el de förbrukar och till vilken effekt. Dessutom läggs vikt vid vilken leverans kvalitet företaget har.

Nätföretagen skickar varje år in uppgifter om sin verksamhet till inspektionen. Uppgifterna används i Nätnyttomodellen för att skapa ett referensnät. Modellen räknar sedan fram ett ekonomiskt värde på vad nätföretaget presterat, den så kallade nätnyttan. I prestationen ingår drift och administration av elleveransen och kvaliteten på leveransen. Kvaliteten mäts bland annat i form av antal elavbrott under året och avbrottens längd. Nätnyttan jämförs sedan med vad företaget har fakturerat sina kunder och en debiteringsgrad åsätts. Om debiteringsgraden överstiger 1,0 har nätföretaget fakturerat mer än vad prestationen är värd. Det tyder på att nätpriset varit för högt.

Inspektionen gör sedan utifrån de resultat som jämförelsen visar ett urval av de företag som får den största kvoten. I den fördjupade granskningen får företagen möjlighet att åberopa företagsspecifika omständigheter som inte beaktas av Nätnyttomodellen. Inspektionen har avslutat sin granskning av 2003 års nätpriser. Inspektionen har funnit att 14 företag totalt har tagit ut för höga nätpriser. Samtliga dessa ärenden är överklagade till länsrätten. Länsrättens domar kan överklagas till Kammarrätten och därefter vidare till Regeringsrätten. Det kan därför ta några år innan en vägledande praxis utvecklas om vad som är en skälig nättariff enligt ellagen och innan de slutliga återbetalningsbeloppen är fastställda av domstolen. Ett fyrtiotal företag granskas för närvarande avseende 2004 års nätpris och ett tjugotal företag är uttagna för granskning avseende 2005 års nätpris. 2006 års nätpriser kommer att granskas under 2007.

Regeringen har tilldelat en särskild utredare (dir 2006:39) med uppgift att bl a lämna förslag till den lagstiftning som krävs för en ordning där tillsynsmyndigheten ska godkänna eller fastställa nätföretagens överföringstariffer innan de får börja gälla.

3.3 Hur rapporterar nätföretagen?

Nätföretagen rapporterar in nätpriserna i början av varje år. Inrapporteringen sker via Energimyndighetens webbaserade inrapporteringssystem Neon.

¹⁷ Ellagen 4 kap. 1 § ändrades igen den 1 januari 2006 men avseende bedömningsgrunden för tariffnivån innebar detta ingen ändring.

3.3.1 Insamling av data

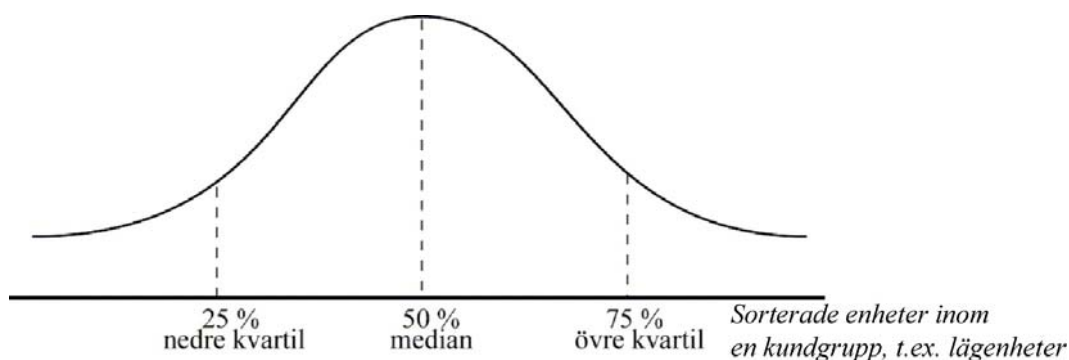
På inspektionens begäran rapporterar nätföretagen nätpriserna via det webbaserade inrapporteringssystemet Neon. Uppgifter för varje prisområde ska rapporteras. De nätföretag som har flera prisområden ska följaktligen rapportera in priser för varje prisområde. Strukturen med företag och prisområden beskrivs i kapitel 4.3.

I de fall nätföretagen har olika tariff typer (t.ex. tidstariff och enkeltariff) som kunden kan välja mellan har företaget självständigt fått välja vilken typ de vill rapportera in.

3.3.2 Presentation av data

Nätpriserna sammanställs och presenteras i tabeller med medianvärde och procentuell förändring. I bilagorna har även övre och nedre kvartil redovisats.

Figur 10. Mätområden för median, nedre och övre kvartil



Medianen är nätpriset för det mittersta prisområdet då redovisningsenheterna rangordnats efter nätpriset storlek. Det betyder att hälften av företagen har ett nätpris som är lägre än medianen och den andra hälften av företagen har ett nätpris som är högre. På motsvarande sätt har 25 procent av redovisningsenheterna ett nätpris som är lägre än den nedre kvartilen och 25 procent av redovisningsenheterna ett nätpris som är högre än den övre kvartilen.

Alla presenterade värden är det totala nätpriset inklusive myndighetsavgifter¹⁸ men exklusive moms. Övre kvartil, median och nedre kvartil uttrycks i öre/kWh, om inget annat anges.

¹⁸ En utförlig beskrivning av myndighetsavgifterna finns i kapitel 4.7.

4 Det svenska elnätet

Det svenska elnätet började anläggas för mer än 100 år sedan. Sedan dess har nätet genomgått stora förändringar. Elnätet är idag uppdelat i stamnät, regionnät och lokalnät.

4.1 Elnätets historia

För drygt 100 år sedan blev det praktiskt möjligt att använda el. I början producerades el i ångkraftverk och användes enbart för belysning. Vid sekelskiftet började vattenkraften byggas ut och blev snart den dominerande kraftkällan. Industrin var drivkraften i utbyggnaden. Förutom att täcka sitt eget behov av el försåg industrin även omkringliggande bygd med kraft.

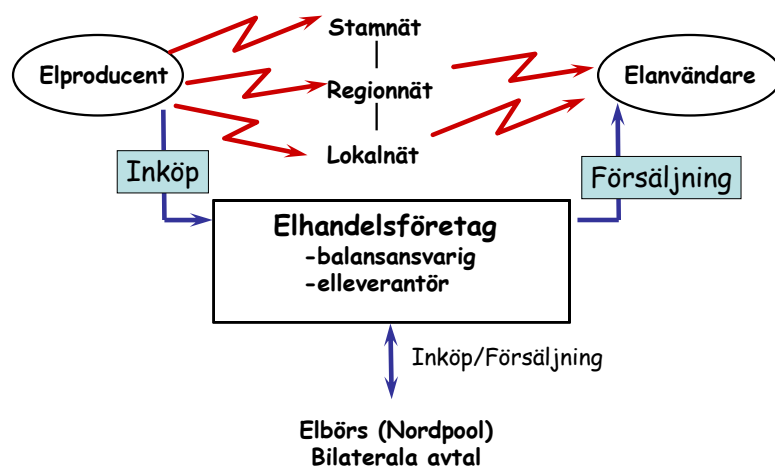
Vid slutet av 1800-talet bildades privata och kommunala kraftföretag som hade till uppgift att producera och distribuera el. Landets första kommunala elverk byggdes i Härnösand 1885. På landsbygden dröjde det lite längre, det var först i samband med bristen på fotogen under första världskriget som utbyggnaden tog fart. 1945 var nästan alla bostäder i tätorterna och ungefär 85 procent av bostäderna på landsbygden nätanslutna och hade tillgång till elektrisk ström. Olika hushållshjälpmiddel såsom dammsugare, kylskåp, elspisar osv. började introduceras i hemmen från 1920-talet. Hushållen blev allt mer beroende av el. Under 1970-talet började allt fler hushåll använda el för uppvärmning vilket ledde till ytterligare elberoende.

Eldistributionen sköttes i början främst av kommunala elverk. På landsbygden var det oftast lokala distributionsföreningar som byggde och underhöll elnätet. Under mellankrigstiden började kraftföretagen köpa upp mindre distributionsföreningar. Den tendensen fortsatte även efter andra världskriget. I början av 1950-talet fanns det ungefär 5 000 distributionsföretag. Undan för undan har antalet minskat och idag finns det 174 lokalnätsföretag kvar, varav de flesta drivs i bolagsform.

4.2 Elnätets struktur

Den svenska elmarknaden består av ett antal aktörer; elproducenter, elanvändare, nätföretag, elhandelsföretag och balansansvariga. Nätföretagens verksamhet omfattar överföring av el, förvaltning, drift och underhåll av nätet samt mätning och rapportering av den el som transporteras genom nätet.

Figur 11. Den svenska elmarknadens aktörer¹⁹



4.2.1 Elnät i tre nivåer

Det svenska elnätet är uppdelat i tre nivåer; ett *stamnät* samt *regionala* och *lokala* nät.

Stamnätet kan sägas utgöra elnätets ryggrad och löper genom Sverige från norr till söder. Stamnätet ägs av staten genom Svenska Kraftnät som har till uppgift att förvalta och driva det svenska stamnätet och de statligt ägda utlandsförbindelserna. Svenska Kraftnät är också systemansvarig myndighet enligt ellagen. Verket har därmed det övergripande ansvaret för att balans mellan produktion och förbrukning av el upprätthålls inom hela landet.

Regionnäten kopplar samman stamnätet med lokalnäten och vissa större mottagare av el. Regionnäten ägs i huvudsak av de större nätföretagen.

De lokala näten överför el till användarna inom ett visst område. Lokalnäten ägs främst av de tre stora el-koncernerna E.ON, Fortum och Vattenfall samt kommuner. Men även små privata företag och ekonomiska föreningar finns representerade bland lokalnätsägarna. Dessa företag har ensamrätt att inom sina områden ansluta och överföra el till användare. De har även skyldighet att göra detta på skäliga villkor.

4.3 Nätföretag, redovisningsområden och prisområden

I Sverige fanns det 174 *lokalnätsföretag* den 1 januari 2007. Dessa bestod av 178 *redovisningsenheter* och 191 *prisområden*. Nätpriserna rapporterades in för dessa 191 prisområden. Begreppen förklaras i nedanstående stycke och i ordlistan²⁰.

¹⁹ www.svk.se, Svenska Kraftnät

²⁰ Ordlistan återfinns i bilaga 1

Ett lokalnätföretag kan ha en eller flera redovisningsenheter (REL – redovisningsenhet lokalnät). Varje REL består i sin tur av en eller flera områdeskoncessioner (tillstånd för nätföretaget att bedriva nätverksamhet i ett specifikt område). Företag som har flera områdeskoncessioner ska enligt ellagen redovisa dessa samlat under förutsättning att områdena är geografiskt näraliggande och att de sammantaget inte utgör en olämplig enhet.

Områden som redovisas samlat ska ha ett enhetligt nätpris senast fem år²¹ efter att Energimarknadsinspektionen beslutat om samlad redovisning. Ett område som har ett enhetligt nätpris kallas för ett prisområde. Innan nätföretaget tillämpar enhetliga nätpriser räknas de som separata prisområden.

När nätföretaget fått beslut om samredovisning bildas en ny redovisningsenhet. Företaget har sedan upp till fem år på sig införa enhetliga nätpriser inom redovisningsenheten. Under femårsperioden kan flera olika priser tillämpas och redovisas då som separata prisområden.

4.4 Färre prisområden

Riksdagen beslutade 2002 att en ytterligare utjämning av nätpriserna mellan tätort och landsbygd skulle ske. Detta ska göras genom att lägga samman flera prisområden med olika sammansättning, och successivt låta priserna i de olika områdena närma sig varandra, så att det till slut är samma pris inom hela det sammanlagda området. Detta kallas samredovisning och ska normalt göras när en nätägare har flera olika nätområden som ligger relativt nära varandra. Samredovisning brukar leda till att nätpriserna i landsbygdsområden sjunker medan priserna i tätorter stiger.

Det finns undantag från samredovisning av områden. Ett undantag är om de sammanslagna områdena inte bildar en lämplig kombination av glesbygds- och tätortsområden. Ett annat undantag är om sammanslagningen skulle leda till mycket drastiska tariffhöjningar i ett eller flera av de berörda områdena. Ett tredje undantag är om sammanslagningen skulle medföra att det nya området får en olämplig balans mellan olika kundgrupper.

I Sverige har antalet prisområden, pga. Energimarknadsinspektionens beslut, minskat från 259 st år 2002, när lagen infördes, till 191 st 1 januari 2007.

4.5 Gruppindelning

Nätpriserna jämförs i kapitel 1.4. utifrån fyra grupperingar av redovisningsenheter. Gruppindelningen har gjorts utifrån redovisningsenheternas storlek (mätt i antal lågspänningsabonnenter) och kundtätthet (antal lågspänningsabonnenter per meter ledning). Gruppindelningen motsvarar den

²¹ Se ellagen 3§, 3st

uppdelning som använts i rapporten ”Elnätsbranschens ekonomiska nyckeltal 2000-2005”²².

4.6 Vad påverkar nätpriset storlek?

Kunden kan själv påverka såväl den fasta som den rörliga delen av nätpriset. Genom att minska förbrukningen eller välja en mindre säkringsstorlek kan kunden själv minska sin nätkostnad. Men vad bygger nätpriset på? Vilka är de bakomliggande kostnaderna?

4.6.1 Fast och rörlig del

De flesta nätföretag tillämpar ett pris med en fast och en rörlig del. Den fasta delen varierar med säkrings storlek eller den abonnerade effekten och den rörliga delen varierar med förbrukningen (öre/kWh). Fördelningen mellan den fasta och den rörliga delen varierar mellan nätföretagen. Ett pris med en större fast del och en mindre rörlig del speglar nätföretagens kostnadsstruktur bättre då deras kostnader till största delen är fasta.

Några enstaka företag har valt att ha ett helt fast nätpris²³. Vid en sådan prissättning påverkas inte nätkostnaden av hur mycket el kunden förbrukar. Det finns även exempel på motsatsen. Ett företag valde under början av 2006 att gå över till ett helt rörligt nätpris för de minsta hushållskunderna. En sådan prissättning gör att kunden får större möjlighet att själv påverka sin totala elräkning.

Om kunden vill sänka sitt nätpris kan han välja att byta till en mindre säkring. Det gör att det maximala effektuttaget minskar. Kunden kanske inte längre kan använda elvärme, diskmaskin, tvättmaskin, dator och TV samtidigt utan blir tvungen att sprida ut användningen, och därmed elförbrukningen, över en längre tidsperiod. För den majoritet av nätkunder som inte har ett helt fast nätpris och vill minska sin nätkostnad finns dessutom möjligheten att sänka elförbrukningen. Därigenom minskar den rörliga kostnaden för nätet.

4.6.2 Bakomliggande kostnader

Nätpriset baseras på kostnaden för elöverföringen. Kostnaden beror på nätets uppbyggnad och konstruktion, dvs. kostnaden för att bygga och förvalta de ledningar och stationer som överför el från produktionskällorna till slutanvändarna. Idag är nätkostnaden för en villa med elvärme mindre än 20 procent av elabonnentens totala elkostnad. Resterande drygt 80 procent består, grovt räknat, av lika delar elpris och skatter²⁴.

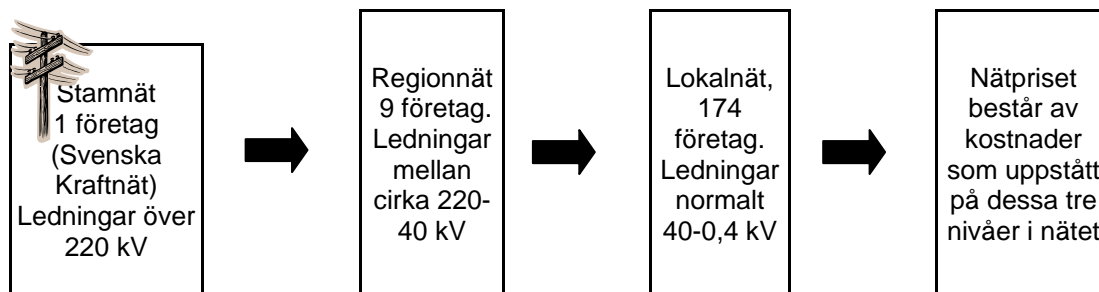
²² Finns att ladda ner från Biblioteket på Energimarknadsinspektionens hemsida. www.energimarknadsinspektionen.se

²³ Lista över vilka nätföretag som har helt fast nätpris finns i bilaga 4.

²⁴ Se figur 1 för mer info om den för olika komponenternas betydelse för elräkningen.

Nätpriset som elabonnten betalar till sitt lokala nätföretag består av kostnader som uppstått i stamnätet, regionnätet och lokalnätet.

Figur 12. Elnätets uppbyggnad



Stamnätspriset är geografiskt differentierad och omfattar en fast och en rörlig del. Det fasta effektpriset styr in- och utmatning i nätet. Den rörliga delen baserar sig på stamnätets energiförluster. All energiförlust Svenska Kraftnät har upphandlas i konkurrens. Under 2005 var energiförlusterna 3,2 TWh (2004 var det 2,7 TWh och 2003 2,5 TWh)²⁵. Stamnätspriset beror således på nätförlusterna i stamnätet.

Regionnätspriset är avståndsoberoende och beror på lokalnätets spänningsnivå samt antalet gränspunkter (anslutningspunkter mellan region- och lokalnät). Ett lokalnät med tre gränspunkter får därför betala ett högre regionnätspris än motsvarande lokalnät som bara har en gränspunkt. I gengäld har nät med flera gränspunkter större möjlighet att styra om matningen av el vid ett avbrott och kan på så sätt minimera antalet abonnenter som påverkas av avbrott.

Lokalnätspriset omfattar kostnader för överföring av el, förvaltning, drift och underhåll av nätet samt mätning och rapportering. Dessutom ingår kostnader till överliggande nät, dvs. region- och stamnät.

Nätpriset påverkas även av förbrukningsmönstret. Ett lokalnät kan ha abonnenter med samma årsförbrukning men olika säkringsstorlekar. Abonnenten med större säkring kan använda mer effekt momentant och betalar därför ett högre nätpris jämfört med elabonnten som har ett lägre effektbehov och som därigenom klarar sig med en mindre säkring.

4.6.3 Typkunder

Energimarknadsinspektionen begär varje år in uppgifter om tillämpade nätpriser från de svenska nätföretagen. Nätpriserna ska rapporteras per prisområde.

Prisalternativen varierar mellan nätföretagen. Det gör det svårt att jämföra prisnivåer mellan olika företag men också att bedöma betydelsen av prisförändringar. För att kunna jämföra nätföretagens priser används typkunder. I rapportens sammanställningar redovisas prisnivåerna som årskostnad för några

²⁵ Svenska Kraftnäts årsredovisningar för 2004 resp. 2005

olika typkunder. De har varierande årsförbrukning, säkringsstorlekar och effektbehov och har valts ut av Energimarknadsinspektionen för att ge en representativ och jämförbar bild av hur priserna ser ut hos olika nätföretag.

4.7 Myndighetsavgifter

För varje elabbonent tar staten varje år ut tre olika avgifter från nätföretagen.

Avgifterna används för att finansiera de statliga verksamheterna för elsäkerhet, elberedskap och verksamheten för övervakning av nätmonopol²⁶. Det åligger nätföretagen att betala dessa avgifter. Elsäkerhetsavgiften finansierar en del av Elsäkerhetsverkets verksamhet. Nätövervakningsavgiften finansierar en del av Energimarknadsinspektionens verksamhet och elberedskapsavgiften en del av Svenska Kraftnäts verksamhet. Dessa avgifter ska betalas av nätföretagen och ingår därför i företagens kostnader. De flesta nätföretagen särskiljer dock avgifterna på kundernas fakturor trots att det är nätföretagen som är betalningsskyldiga.

I tabell 5 framgår storleken på myndighetsavgifterna per den 1 januari 2007. Elberedskapsavgiften höjdes i november 2002 med nio kronor för lågspänningsabbonenterna och 509 kronor för högspänningsabbonenterna efter att ha varit oförändrad sedan januari 1997.

Tabell 5. Myndighetsavgifter per nätabbonent

Avgifter (kronor)	Lågspänning	Högspänning
Nätövervakningsavgift	3	500
Elsäkerhetsavgift	6	600
Elberedskapsavgift	45	2 477
Totalt per år exkl. moms	54	3 577
Totalt per år inkl. moms	66	4 321

²⁶ Förordning SFS 1995:1296 om vissa avgifter på elområdet.

Bilagor

Bilaga 1 - Förklaring av begrepp och termer

Här förklaras kortfattat några av de begrepp och termer som används i rapporten.

Effekt – energi per tidsenhet, mäts momentant i W, kW, MW osv.

Ellagen – den ellag som vi har nu började gälla 1998. Den tidigare ellagen utfärdades redan 1902.

Energi – allt som kan omvandlas till arbete. Mäts i Wh, kWh, MWh osv. Energi kan inte förstöras eller nyskapas utan bara omvandlas från en energiform till en annan.

Energiförluster – en viss del av elenergin omvandlas till värme när el transporteras i nätet. Långa transportsträckor och gamla ledningar ger större förluster. Överföring på hög spänningsnivå minimerar energiförlusterna.

Koncession – tillstånd eller ”körkort” för nätverksamhet.

Koncessionsinnehavaren får bedriva nätverksamhet på den plats som koncessionen omfattar. Kan vara från punkt A till punkt B (linjekoncession, vanligast för regionnät) eller inom ett avgränsat område (områdeskoncession, vanligast för lokalnät).

Kvartil (övre och nedre) – 25 procent av redovisningsenheterna har en nättariff som är lägre än gränsen för den nedre kvartilen och 25 procent av redovisningsenheterna en nättariff som är högre än gränsen för den övre kvartilen. *För mer info, se figur i kap. 3.3. Presentation av data.*

Lokalnät – distribuerar elen från regionnäten till elanvändarna. Lokalnäten ägs och förvaltas av lokalnätsägare.

Median – medianen (i rapporten) är nätpriset för det mittersta prisområdet då de ordnats efter nätpriset storlek. Det betyder att priset i hälften av prisområdena är lägre än medianen och i den andra hälften av prisområdena är nätpriset högre. *För mer info, se avsnittet Presentation av data i kap. 3.3.*

Myndighetsavgifter – avgifter som staten tar ut för att delfinansiera Elsäkerhetsverkets, Energimarknadsinspektionens och Svenska Kraftnäts verksamheter.

Nätföretag/nätleverantör – företaget som äger nätet och ansvarar för distributionen av el.

Nättariff – avgifter och övriga villkor för överföring av el och för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät.

Nätpris - pris som nätföretaget (nätägaren) tar ut av kunden för att leverera el via elnätet.

Prisområde – ett nätområde där nätkunderna betalar samma pris. Kan bestå av flera koncessionsområden.

Redovisningsenhet – varje redovisningsenhet består av en eller flera koncessioner där verksamheten ska redovisas samlat.

Regionnät – knyter samman lokala nät och en del större industrikunder med stamnätet. Regionnäten ägs och förvaltas av regionnätägarna.

Stamnät – det landsomfattande nät, som har de högsta spänningsnivåerna och binder ihop produktionsanläggningar, regionnät och näten i grannländerna. Stamnätet ägs av staten och förvaltas av Svenska Kraftnät.

Säkring – mäts i ampere (A). Huvudsäkringen används för att skydda de elanläggningar som finns i huset. En större säkring gör att abonnenten kan ta ut en större effekt, men som regel blir då också nätpriset högre.

Typkund – en typisk kund. Energimarknadsinspektionen har valt ut 18 typkunder som ska representera ett urval av de vanligaste nätkunderna. Användningen av typkunder finns för att det ska vara lätt att jämföra nätpriserna mellan olika nätföretag.

Bilaga 2 – Nätpriser 2003-2007

Totalt nätpris i kr/år för olika typkunder. Nominella medianvärden för hela Sverige.

		Övre Kvartil	Median	Nedre Kvartil
Lägenhet 16A, 2.000 kWh/år	1 jan 2007	1 066	944	791
	1 jan 2006	1 038	934	786
	1 jan 2005	1 044	940	784
	1 jan 2004	1 062	926	750
	1 jan 2003	1 012	866	724
Villa 16A, 5 000 kWh/år	1 jan 2007	2 324	2 020	1 756
	1 jan 2006	2 300	2 000	1 729
	1 jan 2005	2 280	2 031	1 733
	1 jan 2004	2 281	2 006	1 708
	1 jan 2003	2 202	1 907	1 634
Villa med elvärme 20A, 20 000 kWh/år	1 jan 2007	5 066	4 524	4 000
	1 jan 2006	5 022	4 502	3 970
	1 jan 2005	5 077	4 536	3 977
	1 jan 2004	5 043	4 429	3 860
	1 jan 2003	4 810	4 213	3 642
Villa 25A, 30 000 kWh/år	1 jan 2007	7 094	6 329	5 620
	1 jan 2006	7 039	6 274	5 530
	1 jan 2005	7 054	6 335	5 550
	1 jan 2004	6 968	6 206	5 396
	1 jan 2003	Insamling av dessa uppgifter inleddes 2004		
Jordbruk 35A, 30 000 kWh/år	1 jan 2007	8 234	7 296	6 536
	1 jan 2006	8 115	7 160	6 338
	1 jan 2005	8 076	7 150	6 416
	1 jan 2004	7 905	7 090	6 248
	1 jan 2003	7 600	6 813	5 829
35A, 30.000 kWh/år	1 jan 2007	8 390	7 599	6 634
	1 jan 2006	8 396	7 480	6 470
	1 jan 2005	8 399	7 597	6 514
	1 jan 2004	8 240	7 240	6 470
	1 jan 2003	Insamling av dessa uppgifter inleddes 2004		
50A, 100 000 kWh/år	1 jan 2007	19 489	17 206	15 642
	1 jan 2006	19 094	16 884	15 213
	1 jan 2005	19 152	17 115	15 170
	1 jan 2004	18 980	16 634	14 642
	1 jan 2003	18 165	15 474	13 786
63A, 25 000 kWh/år	1 jan 2007	12 001	10 473	8 910
	1 jan 2006	11 932	10 438	8 808
	1 jan 2005	11 966	10 443	8 923
	1 jan 2004	11 711	10 299	8 703
	1 jan 2003	11 261	9 728	8 254

		Övre Kvartil	Median	Nedre Kvartil
80A, 80.000 kWh/år	1 jan 2007	21 487	19 254	16 760
	1 jan 2006	21 400	19 156	16 570
	1 jan 2005	21 415	19 338	16 568
	1 jan 2004	21 181	18 375	16 350
	1 jan 2003	Insamling av dessa uppgifter inleddes 2004		
100A, 100.000 kWh/år	1 jan 2007	27 330	24 041	21 067
	1 jan 2006	26 954	23 913	20 786
	1 jan 2005	27 119	24 425	20 907
	1 jan 2004	26 778	23 133	20 597
	1 jan 2003	Insamling av dessa uppgifter inleddes 2004		
125A, 125.000 kWh/år	1 jan 2007	34 238	30 671	26 519
	1 jan 2006	33 815	30 446	26 004
	1 jan 2005	33 871	30 763	26 112
	1 jan 2004	33 462	29 579	26 018
	1 jan 2003	Insamling av dessa uppgifter inleddes 2004		
160A, 350 MWh/år	1 jan 2007	67 965	59 100	53 159
	1 jan 2006	67 172	58 294	52 660
	1 jan 2005	68 055	59 316	52 887
	1 jan 2004	66 333	58 270	49 985
	1 jan 2003	64 244	54 246	47 483
200A, 240.000 kWh/år	1 jan 2007	58 614	53 042	47 192
	1 jan 2006	57 557	52 111	46 186
	1 jan 2005	57 963	53 436	46 264
	1 jan 2004	57 578	51 261	45 434
	1 jan 2003	Insamling av dessa uppgifter inleddes 2004		
1MW, 5 GWh/år	1 jan 2007	577 964	519 475	461 589
	1 jan 2006	570 645	511 444	449 577
	1 jan 2005	574 327	516 750	459 022
	1 jan 2004	563 077	509 288	449 577
	1 jan 2003	538 850	482 850	413 327
20MW, 140 GWh/år	1 jan 2007	11 140 052	8 606 077	6 079 300
	1 jan 2006	11 114 740	8 687 000	6 347 563
	1 jan 2005	10 512 750	8 872 000	6 390 000
	1 jan 2004	10 316 676	8 798 577	6 390 000
	1 jan 2003	9 518 875	8 733 067	6 157 950

Bilaga 3 – Nätföretag med enbart rörligt nätpris 2007

Enbart rörlig avgift, öre/kWh, exkl moms	Lägenhet 16A, 2.000kWh/år	Villa 16A, 5.000kWh/år	Villa 20A, 10.000kWh/år
Sala-Heby Energi Elnät AB	42,4	26,4	26,4

Bilaga 4 – Nätföretag med fasta nätpris 2007

Fast avgift, kr/år, exkl moms	Lägenhet 16A, 2.000kWh/år	Villa 16A, 5.000kWh/år	Villa 20A, 20.000kWh/år
AB PiteEnergi	666		3 386
Bodens Energi Nät AB	794		3 130
Luleå Energi Elnät AB	576		2 680
Nacka Energi AB			3 956
Uddevalla Energi AB	742	1 472	

Bilaga 5 – Nätföretag och prisområden per län 2007

Län	Företag, Prisområde
Blekinge län	Affärsverken Karlskrona AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Syd & Mellersta
	Karlshamn Energi AB
	Kreab Öst AB
	Olofströms Kraft Nät AB
	Ronneby miljö & teknik AB
	Rödeby Elverk ek för
	Sölvesborgs Energi & Vatten AB
Dalarnas län	AB Borlänge Energi
	Bergs Tingslags Elektriska AB
	Dala Elnät AB
	Envikens Elnät AB
	Falu Elnät AB
	Fortum Distribution AB, S.Norrland
	Fortum Distribution AB, Västra Svealand-Västergötland
	Fortum Distribution Ryssa AB
	Gagnefs Elverk AB
	Hedemora Energi AB
	Hofors Elverk AB
	Härjeåns Nät AB
	Leksand-Rättvik Elnät AB
	Malungs Elnät AB
	Sandviken Energi Elnät AB
	Smedjebacken Energi Nät AB

Län	Företag, Prisområde
	Vattenfall Eldistribution AB
	Västerbergslagens Elnät AB
Gotlands län	Gotlands Energi AB GEAB
Gävleborgs län	Bergs Tingslags Elektriska AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Nord
	Elektra Nät AB, Edsbyn
	Falu Elnät AB
	Fortum Distribution AB, S.Norrland
	Gävle Energi AB
	Hamra Besparingsskog
	Hedesunda Elektriska AB
	Hofors Elverk AB
	Härjeåns Nät AB
	Ljusdal Elnät AB
	Sandviken Energi Elnät AB
	Söderhamn Elnät AB
	Vattenfall Eldistribution AB
	Årsunda Kraft & Belysningsförening upa
Österfärnebo El ek för	
Hallands län	E.ON Elnät Kungsbacka AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Sperlingsholm
	E.ON Elnät Sverige AB, Syd & Mellersta
	E.ON Elnät Västbo AB
	Falkenberg Energi AB
	Fortum Distribution AB, Västkusten
	Halmstads Energi och Miljö Nät AB
	Södra Hallands Kraftförening upa
	Varberg Energi AB
	Varbergssortens Elkraft
	Vattenfall Eldistribution AB
Jämtlands län	Bergs Tingslags Elektriska AB
	Blåsjön Nät AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Fd Graninge Nord
	E.ON Elnät Sverige AB, Nord
	Fortum Distribution AB, S.Norrland
	Fortum Distribution Ryssa AB
	Härjeåns Nät AB
	Jämtkraft Elnät AB
Vattenfall Eldistribution AB, Norrnät	
Jönköpings län	E.ON Elnät Sverige AB, Småland
	E.ON Elnät Sverige AB, Syd & Mellersta
	E.ON Elnät Västbo AB
	Eksjö Elnät AB
	Falbygdens Energi Nät AB

Län	Företag, Prisområde
	Gislaved Energi AB
	Habo Kraft AB
	Jönköping Energinät AB
	Nässjö Affärsverk Elnät AB
	Sävsjö Energi AB
	Tranås Energi AB
	Vaggeryd Kommuns Elverk
	Vattenfall Eldistribution AB
	Vetlanda Energi & Teknik AB
	Värnamo Elnät AB
	Östra Kinds Elkraft ek för
Kalmar län	Borgholm Energi Elnät AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Småland
	E.ON Elnät Sverige AB, Syd & Mellersta
	Emmaboda Elnät AB
	Kalmar Energi Elnät AB
	Kreab Öst AB
	Nybro Elnät AB
	Oskarshamn Energi Nät AB
	Rödeby Elverk ek för
	Vimmerby Energi AB
	Västerviks Kraft Elnät AB
Ålem Energi AB	
Kronobergs län	Alvesta Elnät AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Småland
	E.ON Elnät Sverige AB, Syd & Mellersta
	Kreab Öst AB
	Ljungby Energinät AB
	Södra Hallands Kraftförening upa
	Växjö Energi Elnät AB
Norrbottens län	AB PiteEnergi
	Bodens Energi Nät AB
	Ekfors Kraft AB
	Jukkasjärvi Sockens Belysningsförening upa
	LKAB Nät AB
	Luleå Energi Elnät AB
	Skellefteå Kraft Elnät AB
	Töre Energi ek för
	Vattenfall Eldistribution AB, Norrnät
Skåne län	Bjäre Kraft ek för
	Brittedals Elnät Ek. förening
	Bromölla Energi AB
	C4 Elnät AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Malmö

Län	Företag, Prisområde
	E.ON Elnät Sverige AB, Syd & Mellersta
	Höganäs Energi AB
	Höörs Energiverk
	Kreab Energi AB
	Kviinge El Ek För
	Landskrona kommun Teknik- & stadsbyggnadsförvaltn
	Lunds Energi AB
	Mellersta Skånes Kraft
	NVSH Energi AB
	Olofströms Kraft Nät AB
	Olseröds Elektriska Distributionsförening upa
	Ringsjö Energi AB
	Sjöbo Elnät AB
	Skurups kommun
	Skånska Energi Nät AB
	Staffanstorps Energi AB
	Södra Hallands Kraftförening upa
	Trelleborgs Kommun
	Ystad Energi AB
	Ängelholms Energi AB
Öresundskraft AB	
Österlens Kraft AB	
Stockholms län	Boo Energi ek för
	E.ON Elnät Stockholm AB
	Ekerö Energi AB
	Elverket Vallentuna AB
	Fortum Distribution AB, Lidingö
	Fortum Distribution AB, Stockholm
	Fortum Distribution AB, Täby
	Hallstaviks Elverk Ek för
	Nacka Energi AB
	Norrtälje Energi AB
	Nynäshamn Energi AB
	Sevab Nät AB
	Sollentuna Energi AB
	Telge Nät AB
	Vattenfall Eldistribution AB, Botkyrka/Sigtuna
	Vattenfall Eldistribution AB
Vattenfall Eldistribution AB, Uppsala	
Södermanlands län	E.ON Elnät Sverige AB, Norrköping
	Eskilstuna Energi & Miljö Elnät AB
	Katrineholm Energi AB
	Oxelö Energi AB
	Sevab Nät AB

Län	Företag, Prisområde
	Telge Nät AB
	Vattenfall Eldistribution AB
Uppsala län	Björklinge Energi ek för
	E.ON Elnät Stockholm AB
	Sala-Heby Energi Elnät AB
	Vattenfall Eldistribution AB
	Vattenfall Eldistribution AB, Uppsala
Värmlands län	Arvika Elnät AB
	Degerfors Energi AB
	Filipstad Energinät AB
	Fortum Distribution AB, Nor-Segerstad
	Fortum Distribution AB, Västra Svealand-Västergötland
	Karlskoga Elnät AB
	Karlstads Elnät AB
	Kristinehamns Elnät AB
	Malungs Elnät AB
	Näckåns Elnät AB
	Vattenfall Eldistribution AB
	Viggafors Elektriska Andelsförening UPA
Västerbottens län	Blåsjön Nät AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Fd Graninge Nord
	Lycksele Elnät AB
	Skellefteå Kraft Elnät AB
	Umeå Energi Elnät AB
	Vattenfall Eldistribution AB, Norrnät
	Åkab Nät & Skog AB
Västernorrlands län	AB Kramfors Energiverk
	Bergs Tingslags Elektriska AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Fd Graninge Nord
	E.ON Elnät Sverige AB, Nord
	Härjeåns Nät AB
	Härnösand Elnät AB
	Sundsvall Elnät AB
	Vattenfall Eldistribution AB, Norrnät
	Övik Energi Nät AB
Västmanlands län	Björklinge Energi ek för
	Linde Energi AB
	Mälarenergi Elnät AB
	Sala-Heby Energi Elnät AB
	Vattenfall Eldistribution AB
	Västerbergslagens Elnät AB
Västra Götalands län	Ale Elförening ek för
	Alingsås Energi Nät AB
	Almnäs Bruk AB

Län	Företag, Prisområde
	Bengtsfors Energi Nät AB
	Bjärke Energi ek för
	Borås Energi nät AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Syd & Mellersta
	E.ON Elnät Västbo AB
	Falbygdens Energi Nät AB
	Fortum Distribution AB, Västkusten
	Fortum Distribution AB, Västra Svealand-Västergötland
	Gislaved Energi AB
	Grästorps Energi Ek för
	Göteborg Energi Nät AB
	Götene Elförening ek för, Götene
	Herrljunga Elektriska AB
	Hjo Energi AB
	Hjärtums Elförening Ek För
	Härryda Energi AB
	Karlsborgs Energi AB
	Kungälv Energi AB
	Kvänumbygdens Energi ek för
	Lerum Energi AB
	Lidköpings kommun
	LJW Nät HB
	Lysekils Energi AB
	Mariestad Töreboda Energi AB, Mariestad
	Mariestad Töreboda Energi AB, Töreboda
	Mölnadal Energi Nät AB
	Nossebroortens Energi ek för
	Partille Energi Nät AB
	Sandhult-Sandared Elektriska ek för
	Sjogerstads Elektriska Distributionsförening ek för
	Skara Energi AB
	Skövde kommun
	Tibro Elverk
	Tidaholms Energi AB
	Trollhättan Energi Elnät AB
	Uddevalla Energi AB
	Ulricehamns Energi AB
	Vallebygdens Energi ek för
	Varabygdens Energi ek för
	Varbergsortens Elkraft
	Vattenfall Eldistribution AB
	Vinninga Elektriska Förening
	Västra Orusts Energitjänst
	Östra Kinds Elkraft ek för

Län	Företag, Prisområde
Örebro län	Degerfors Energi AB
	E.ON Elnät Sverige AB, Nora
	E.ON Elnät Sverige AB, Syd & Mellersta
	E.ON Elnät Sverige AB, Örebro
	Fortum Distribution AB, Västra Svealand-Västergötland
	Karlskoga Elnät AB
	Linde Energi AB
	Närkes Kils Elektriska Ek för
	Skyllbergs Bruks AB
	Vattenfall Eldistribution AB
	Västerbergslagens Elnät AB
Östergötlands län	E.ON Elnät Sverige AB, Norrköping
	E.ON Elnät Sverige AB, Småland
	E.ON Elnät Sverige AB, Syd & Mellersta
	Jönköping Energinät AB
	Linköping Kraftnät AB
	Mjölby Kraftnät AB
	Sturefors Eldistribution AB
	Tranås Energi AB
Vattenfall Eldistribution AB	